

Naslov originala:
THE COMPLETE POEMS
Anne Sexton

Copyright © 1981 by Linda Gray Sexton,
as Literary Executor of the Estate of Anne Sexton
Copyright © 2019 ovog izdanja Kulturni centar Novog Sada i Kon-
trast izdavaštvo

Za izdavača:
Vladimir Manigoda

Urednica:
Jelena Nidžović

Prevod:
Vladimir Stojnić

Lektura i korektura:
Kontrast izdavaštvo

Dizajn korica:
Dragana Nikolić

Štampa:
F.U.K. d.o.o.

Tiraž:
300

Izdavač:
Kontrast, Beograd
Klaonička 2, Zemun
e-mail: jakkontrast@gmail.com
kontrastizdavastvo.com
facebook.com/KontrastIzdavastvo

EN SEKSTON

NOVEMBAR TELA I
KALENDARA

IZABRANE PESME

Izbor i prevod Vladimir Stojnić

KONTRAST
Beograd, 2019.

DO LUDNICE I DELIMIČNO NAZAD
(To Bedlam and Part Way Back, 1960)

TI, DOKTORE MARTINE (You, Doctor Martin)

Ti, doktore Martine, šetaš
od doručka do ludila. Kasni je avgust,
brzam kroz antiseptički tunel
gde mrtvi u pokretu i dalje govore
o kostima koje pritiskaju pod ubod
leka. A ja sam kraljica ovog letnjeg hotela
ili pčela što se smeje na stabljici

smrti. Stojimo u isprekidanim
kolonama, čekamo da otključaju
vrata i prebroje nas na smrznutoj kapiji
večere. Izgovara se lozinka
i mi se krećemo ka umaku u našim
spavaćicama osmeha. Žvaćemo
u redovima, tanjiri nam škripe i cvile

kao kreda u školi. Nema noževa
kojima bi se presekle grlo. Ja pravim
mokasine celo jutro. Najpre su mi ruke
prazne, odrešene od onih
za koje su radile. Sada učim
da ih povratim, svaki ljutiti zahtevni prst,
krpim ono što će drugi pokidati

sutra. Naravno da te volim;
naginješ se nad plastičnim nebom,
bog si našeg bloka, princ svih lisica.
Džek je nosio nove slomljene krunice.

Tvoje treće oko se kreće
među nama i osvetljava zasebne boksove
u kojima spavamo ili plačemo.

Kakva smo velika deca
ovde. U svakom pogledu izrastam najviša
u najboljem odeljenju. Tvoj su posao ljudi,
svračaš u ludnicu, proročko
oko u našem skrovištu. Doziva te razglas
iz hodnika. Kriviš se od potezanja
lisičje dece što posrcu

kao bujice života pod mrazom.
A mi smo magija što sama sa sobom priča,
bučna i usamljena. Ja sam kraljica svih svojih
zaboravljenih grehova. Jesam li još uvek izgubljena?
Nekad sam bila lepa. Sada sam samo ja,
prebrojavam tu i tamo redove mokasina
što čekaju na nemoj polici.

ZVONA (The Bells)

Danas se cirkuski plakat
ljušti sa betonskog zida
a deca su zaboravila
ako su uopšte i znala.
Sećaš li se, oče?
Ostaje samo zvuk,
udaljeni bat dobrih slonova,
rika prastarih lavova,
i podrhtavanje zvona za letećeg čoveka.
A ja, nasmejana,
podignuta na tvoje visoko rame
ili sićušna među zbijenim nogama stranaca,
nisam se plašila.
Držao si me za ruku
i odmah mi razjasnio
tri prstena opasnosti.

O, pogledaj zločestog klovna
i razuzdanu paradu
dok ljubav ljubav
ljubav diže prstenove oko mene.
Tim je zvukom počelo;
zadržavamo dah da vidimo
letećeg čoveka što se probija
po nebu od kartona
i uspinje po vazduhu.
Sećam se boje muzike
i kako su sva ta tvoja
drhtava zvona
oduvek bila moja.

ZMAJ (The Kite)

Vest Harvič, Masačusets, 1954–1959.

Ovde, ispred letnjeg hotela
plaža čeka kao oltar.
Ležimo na prostirci od peska
dok atlantsko podne svetlošću
boji svet.

Skoro isto ovako beše
pre pet godina. Sećam se
kako je Ecio Pinca¹ puštao zmaja
deci. Niko od nas nije to primetio
tada. Naborana dama
i dalje beše gnezdo za svoje pletivo.
Četiri vrećasta momka držala su se politike
džina i tonika, razmenjujući novac.
Suncobran-devojke su spavale, sunčale
svoje ljupke godine. Niko nije pomislio
koliko je to dragoceno, čak ni koliko je svečanost
delovala smešno, kvadrat smešten u visinu.
Vazduh beše godišnje doba što su kupili,
kao i prostirku od peska.

Čekala sam
na ovom privatnom pojasu letnje zemlje,
prebrojavaći ovih pet godina, pitajući se čemu to.

---

1) Ezio Pinza, italijanski operski pevač (1892–1957). Ova i sve naredne napomene su prevodiočeve.

Mislim, bilo je drugačije onda kada je
Ecio Pinca puštao zmaja.
Možda je, na kraju krajeva, on znao nešto više
i bio u pravu.

REČE PESNIKINJA ANALITIČARU (Said the Poet to the Analyst)

Moj posao su reči. Reči kao etikete,
kao novčići ili, još bolje, kao roj pčela.
Priznajem da me slama samo poreklo stvari;
kao da se reči prebrojavaju poput mrtvih pčela na tavanu,
raspojasanih iz svojih žutih očiju i sasušениh krila.
Stalno se trudim da zaboravim kako je jedna reč u stanju da
odabere drugu, da je oblikuje, sve dok ne dosegnem
nešto što sam mogla reći...
ali nisam.

Tvoj posao je da posmatraš moje reči. Ali
ja ništa ne priznajem. Najbolja sam kada, recimo,
uspem da napišem pohvalu slot-mašini,
one noći u Nevadi: ispričam kako je magični džek-pot
izbacio tri zvonca na srećnom ekranu.
Ali ako bi ti rekao da to nije najbolje,
onda bih zanemoćala, prisećajući se kako su mi ruke
delovale čudno i smešno, pretrpane svim tim
pouzdanim novcem.

NJENA SORTA (Her Kind)

Izašla sam, opsednuta veštica,
gonim crni vazduh, hrabrija noću;
sanjam zlo, odradila sam svoje
nad skromnim kućama, svetlo po svetlo:
usamljeni stvor, sa dvanaest prstiju, sišla s uma.
Takva žena nije sasvim žena.
Bila sam njena sorta.

U šumi sam pronašla tople pećine,
napunila ih tiganjima, rezbarijama, policama,
plakarima, svilom, nebrojenim dobrima;
spremila večeru za crve i vilenjake:
cmizdreći, poravnala ono što štrči.
Takvu ženu pogrešno razumeju.
Bila sam njena sorta.

Vozila sam se u tvojim taljigama, kočijašu,
golim rukama mahala selima u prolazu,
upoznavala poslednje jasne maršrute, preživela
tamo gde mi tvoji plamenovi još grizu butinu
i rebra mi pucaju gde ti točkovi vijugaju.
Takvu ženu nije sramota da umre.
Bila sam njena sorta.

GDE ŽIVIM U OVOM ČASNOM DOMU LOVORA (Where I Live in This Honorable House of the Laurel Tree)

Živim u svojim drvenim nogama i O
u svojim zelenim zelenim šakama.
Prekasno je
da poželim da nisam bežala od tebe, Apolone,
krv mirno teče mojim venama, sputanim korom.
Ja, koja jurih korakom nimfe ka korenu u letu,
imam samo ovu kasnu želju da obgrlim drveće
u kojem ležim. Mera koju sam izgubila
svileni mi puls. Vekovima već varke
nužde bole me posvuda.
Mraz mi punktira kožu i caklim se
u čast toga što si otišao naposletku. Vazduh
odzvanja za tebe, za taj čudesni obred
šatora kojim dišem i koji se otvara u tvom svetlu.
Znam samo kako je ova odocnela požuda zauvek uznemirila
telo na vetru i premestila moje strahove
ka intimnom Rimu mita koji smo prešli.
Pesnica sam svoje nelagode
dok se rasipam ka zvezdama u šupljim godinama.
Ispunjavam vazduh krunom časti; i ona mi zakiva
želju, nesrećnu i van vremena.
Prerano si mi ukazao čast, Apolone.
Nema više nikoga ko bi shvatio
moje čekanje
ovde u drvenim nogama i O
u zelenim zelenim šakama.

ZVONJAVA ZVONA (Ringing the Bells)

Evo ovako zvone
zvona u ludnici,
a ovo je gospođa zvonarka
što dolazi svakog utorka ujutro
da nas podučava muzici
i pošto te bolničari teraju da ideš,
i jer smo instinktivno obazrive,
kao pčele zatečene u pogrešnoj košnici,
mi smo kružok ludih dama
koje sede u predvorju ludnice
i osmehuju se nasmejanoj ženi
što dodaje zvonce svakoj od nas,
i pokazuje na moju ruku
kojom držim zvonce, ton Es,
a ovo do mene je siva haljina,
ona gundā kao da je nešto posebno
to što je stara, to što je stara,
a ovo je mala pogrbljena devojka veverica,
ona mi je sa druge strane,
čupka dlačice iznad usne,
čupka dlačice iznad usne po ceo dan,
evo ovako zvona stvarno zvuče,
spokojna i čista
kao kuhinja spremna za rad,
a ovo je moje zvono koje uvek reaguje
na moju ruku koja reaguje na gospođu
što pokazuje na mene, ton Es;
pa iako nam nije bolje od ovoga,
oni ti kažu da ideš. I ti ideš.

PUT NAZAD (The Road Back)

Auto je otežao od dece,
što su otrgnuta od leta,
počišćena sa svojih nasmejanih plaža,
počišćena dok im uporna glasina
govori da se ništa ne završava.
Danas se izjedamo i vučemo
na točkovima, ignorišemo redovne gubitke
vremena, prebrojavamo krave i ostalo
dok se sunce pomera
kao stari albatros
koga ne smemo ni uračunati ni ubiti.

Ne postoji reč za vreme.
Danas nećemo
pomisliti da odbrojimo još jedno leto
niti da posmatramo njegovu belu pticu što ponire u zemlju.
Danas će sva kola,
svi očevi, sve majke, sva
deca i ljubavnici
morati da zaborave
na tu stvar što kruži
po nebu
kao uporna glasina
koja će nas tek stići.

UDVOJENA SLIKA (The Double Image)

1.

Punim trideset ovog novembra.
Ti si još mala, nemaš ni četiri.
Stojimo i gledamo kako lišće propada,
leprša na zimskoj kiši,
pa pljusne dole oprano. Uglavnom se
sećam te tri jeseni kada nisi živela ovde.
Kažu da te nikad nisam povratila.
Reći ću ti ono što nikada nećeš potpuno shvatiti:
sve medicinske hipoteze
koje objašnjavaju moj um, nikada neće biti istinite kao
ovo ošinito lišće što se prepušta.

Ja, koja sam dva puta rešila
da se ubijem, izgovarala sam ti nadimak
tokom tih cmizdravih meseci kad si stigla;
dok ti je groznica hroptala
u grlu a ja se kretala kao pantomima
nad tvojom glavom. Zlobni anđeli mi se obratiše. Krivica
je moja, čuh da kažu. Tužakali su me
kao zelene veštice u mojoj glavi, puštali da kob
kaplje kao iz pokvarene slavine;
kao da mi je potopio stomak i ispunio ti kolevku,
neki stari dug koji moram preuzeti.

Smrt beše jednostavnija no što sam mislila.
Onoga dana kada si ozdravila i oporavila se
pustila sam da veštice odnesu moju grešnu dušu.
Pretvarala sam se da sam mrtva

dok su ljudi u belom ispumpavali otrov,
spvodili me sputanu i opranu kroz besmislicu
kutija što govore i električnog kreveta.
Smejala sam se kad sam ugledala kućnu peglu u tom hotelu.
Danas žuto lišće
propada. Pitaš me kuda odlazi. Danas kažem
da je verovalo u sebe ili otpalo.

Danas, mala moja Džoj, s,
voli svoje ja tamo gde živi.
Nema nekog posebnog boga kome se možeš obratiti; ili
ako ga ima, zašto sam dozvolila da odrasteš
na drugom mestu. Nisi poznavala moj glas
kad sam se vratila da te pozovem. Nijedan superlativ
sutrašnjeg belog drveta niti imele
neće ti pomoći da shvatiš praznike koje si morala propustiti.
Onda kada nisam volela sebe,
obilazila sam tvoje raščišćene staze; pridržavala si mi rukavicu.
Nakon toga pao je novi sneg.

2.

Slali su mi pisma sa vestima o tebi,
a ja sam pravila mokasine u kojima nikad neću hodati.
Kada sam ozdravila dovoljno da podnesem
sebe, živela sam sa majkom. Prekasno je,
prekasno da živiš sa majkom, rekoše veštice.
Ali nisam otišla. Umesto toga, naručila sam
da mi naslikaju portret.

Delimično se povrativši od ludnice,
došla sam u majčinu kuću u Gloster,
u Masačusetsu. I tako se desilo

da je prigrabim; tako sam je i izgubila.
Ne mogu da ti oprostim samoubistvo, reče majka.
Nikad i nije. Umesto toga, naručila je
da mi naslikaju portret.

Živela sam kao besni gost,
prikrpljena stvar, preraslo dete.
Sećam se da je majka dala sve od sebe.
Odvela me je u Boston da promenim frizuru.
Imate majčin osmeh, reče slikar.
Nije me bilo briga. Umesto toga, naručila sam
da mi naslikaju portret.

Ima jedna crkva tamo gde sam odrasla
sa belim kredencima u koje su nas zatvarali,
red po red, kao puritance ili članove posade
što zajedno pevaju. Moj otac je dodavao tanjir.
Prekasno je da ti sada bude oprošteno, rekoše veštice.
Nije mi ni bilo baš oprošteno. Umesto toga, naručile su
da mi se naslika portret.

3.

Čitavog tog leta prskalice su pravile svod
nad primorskom travom.
Pričali smo o suši
dok je do soli sasušeno polje
postajalo prijatno ponovo. Da mi prođe vreme
probala sam da kosim travnjak,
a ujutro sam dobila svoj portret,
fiksirao mi je osmeh, dok ne postade zvaničan.
Jednom sam ti poštom poslala sliku zeca
i razglednicu sa ribarskom kolibom u Rokportu,

kao da je normalno
što sam ti majka, a nisam tu.

Okačili su moj portret na hladnom
severnom svetlu, ispravljali me
da budem dobro.

Ali moja majka se razbolela.

Okretala se od mene, kao da je smrt zarazna,
kao da je smrt prenosiva,
kao da ju je moje umiranje izjelo iznutra.

Tog avgusta imala si dve godine, ali ja sam sa sumnjom odmeravala
svoje dane.

Prvog septembra me je pogledala
i rekla da je zbog mene dobila rak.
Izrezali su njene slatke brežuljke,
a ja još nisam imala odgovora.

4.

Te zime delimično se
povratila
od sterilnih doktorskih
odela, krstarenja rendgenskih zraka
praćenih morskom bolešću,
podivljale ćelijske
aritmetike. Operacija nedovršena,
debela ruka, prognoze loše, čula sam
da kažu.

Tokom morskih mećava
naručila je da joj
naslikaju portret.